

REVUE GREGORIENNE, Casterman, Tournai, Belgia
 REVUE NOUVELLE, Casterman, Bruxelles, Belgia
 RUCH BIBLIJNY I LITURGICZNY, Kraków, ul. Bernardyńska 3. Polska
 SACRIS ERUDIRI, St. Pietersabdij, Steenbrugge, Belgia
 SERVIAM, Nimègues, Holandia
 SINGT DEM HERRN, Cecilien Verein, Köln, NRF
 TIJDSCHRIFT VOOR LITURGIE, Abdij Affighem, Hekegem, Belgia
 L'UNION, Ed. Fleurus, Paris, Francja

Kraków

REDAKCJA

Ks. Jan Kowalski, Kraków — Częstochowa

NAUKOWE SYMPOZJUM EKUMENICZNE I BIBLIJNE W KRAKOWIE

Staraniem Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie, przy czynnym poparciu Metropolity Krakowskiego Ks. Kardynała Karola Wojtyły odbyły się w dniach: 16, 17 i 18 listopada br. w rezydencji Arcybiskupów Krakowskich przy ul. Franciszkańskiej 3 dwa Sympozja Naukowe. Problematyka pierwszego miała charakter ekumeniczny. Tematyka zaś drugiego dotyczyła zagadnień biblijnych. Brali w nich udział wraz z Ks. Kard. K. Wojtyłą i Ks. Bpem A. Pawłowskim — Ordynariuszem Włocławskim księża profesorowie i wykładowcy Seminarium Duchownych diecezjalnych i zakonnych Instytutów Teologicznych mających swe siedziby na terenie Krakowa a także przedstawiciele sekcji orientalnej Wydziału Teologicznego KUL i Seminarium Duchownego Przemyskiego, Tarnowskiego i Kieleckiego.

Symposium Ekumeniczne, które zajmowało się ekumenicznymi aspektami badań i nauczania teologicznego zajął Prezes Polskiego Towarzystwa Teologicznego Ks. Prof. Dr Władysław Smerek, kreśląc jego doraźne i perspektywiczne cele.

Referat wprowadzający na temat *Historii ekumenizmu i zasadniczych wytycznych zawartych w dokumentach Soboru Powszechnego Watykańskiego II* wygłosił Ks. Prof. Dr Eugeniusz Florowski, Rektor Metropolitalnego Seminarium Duchownego. Kreśląc skrótowo główne etapy światowego ruchu ekumenicznego Referent wskazał na znaczenie utworzonej w 1948 roku Światowej Rady Kościołów oraz Pontyfikat Jana XXIII i Pawła VI. Szczególnie ciekawą była ekumeniczna interpretacja soborowej Konstytucji *Lumen Gentium* a zwłaszcza jej doktryny o przynależności do Kościoła Chrystusowego.

Z najnowszymi wytycznymi Stolicy Apostolskiej ogłoszonymi przez Sekretariat do Spraw Jedności Chrześcijan, kierowany przez Kard. Bea zapoznał uczestników Symposium Ks. Dr Alfons Skwronek, profesor Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Koncentrując się

na Dyrektorium noszącym datę 14. V. 1967 wskazał na cztery jego fundamentalne punkty:

1. Organizacja pracy ekumenicznej na szczeblu diecezji lub okręgu (komisje ekumeniczne).
2. Zagadnienia dotyczące Chrztu, szczególnie udzielanego *sub conditione* oraz wyznania wiary składanego przez dorosłych.
3. Modlitwa o jedność i to zarówno wśród katolików jak i modły z Braćmi Odłączonymi.
4. *Communicatio in sacris* pomiędzy katolikami i prawosławnymi oraz pomiędzy katolikami i ewangelikami.

W problematykę wychowania ekumenicznego w Seminarjach Duchownych wprowadził audytorium Ks. Dr Stanisław Szymański SJ z Kalisza w swym referacie *Wychowanie ekumeniczne w Seminarjach Duchownych*. Prelegent skoncentrował się przede wszystkim na formacji ascetycznej alumnów, co należy do zadań Ojców Duchownych i Przełożonych Seminarium.

W Dekrecie o Ekumenizmie Sobór Watykański II wyraźnie zalecił podawanie *nauki świętej teologii oraz innych dziedzin, zwłaszcza historycznych... w aspekcie ekumenicznym, by coraz dokładniej odpowiadała faktycznemu stanowi rzeczy* (nr 10). Aby odpowiedzieć temu postulatowi Sympozjum zajęło się wytycznymi ekumenicznego ujęcia poszczególnych dyscyplin teologicznych.

Ks. Dr Jan Kowalski, profesor Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie omówił *Niektóre aspekty soborowych postulatów ekumenicznych w teologii moralnej*. Wskazując na soborowe stwierdzenie dekretu: *Nie ma prawdziwego ekumenizmu bez wewnętrznej przemiany (człowieka)* (nr 7), Referent przypomniał, że to właśnie etyka katolicka, do której należą ludzkie *agenda* ma ukazać sposoby i drogi tej wewnętrznej przemiany. W tej sytuacji konieczne jest takie ujęcie tej dyscypliny teologicznej, by mogła ona sprostać stojącym przed nią zadaniom. Do tego dopomóc może m. in. poważne studium etyki prawosławnej i protestanckiej raczej od strony pozytywnej, nie zamykając oczywiście oczu na rozbieżności. Dotychczasowe zaś badania są więcej niż ubogie, jak na to wskazuje *Bibliografia obcojęzyczna teologii moralnej ostatniego ćwierćwiecza (1940—1964)* zebrana przez Ks. Prof. Stanisława Olejnika (Warszawa 1967). Ponieważ Pismo św. jest wspólnym źródłem każdej etyki chrześcijańskiej (katolickiej, prawosławnej, protestanckiej) konieczne jest nowe ujęcie katolickiej moralnej w świetle Biblii i zawartej w niej historii czy ekonomii zbawienia. Biblia odczytana w Kościele winna stać się punktem wyjścia dla naukowej teologii moralnej zgodnej z aktualnymi tendencjami i problemami.

Biorąc za punkt wyjścia dokonywane przez wieki historyczne opisy sylwetki i działalności Marcina Lutra oraz zmiany jakie zaszły pod tym względem w historiografii kościelnej Ks. Dr Gustaw Klapuch, profesor Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie przedstawił *Pro-*

blematykę ekumenizmu w nauczaniu historii Kościoła. Autor położył nacisk na dążenie i podawanie prawdy i tylko prawdy w historycznym opisie faktów, zdarzeń i osób składających się m. in. na historię Kościoła i chrześcijaństwa.

Referat Ks. Dra Józefa Homerskiego, profesora Seminarium Duchownego w Tarnowie na temat: *Ekumenizm a Biblia* wskazywał na objawione Słowo Boże jako podstawę wszelkich poczynań ekumenicznych.

Wnikliwe wywody Ks. Dra Stefana Moysy SJ z Warszawy dotyczące *Akcentu ekumenicznego w wykładzie teologii dogmatycznej* streszczały się w następujących postulatach: ściślejszego organicznego związku dogmatycznej ze Słowem Bożym, oparcie jej na Biblii jako na podstawowym i zasadniczym źródle, ubiblijnienie języka dogmatycznej, uwzględnianie hierarchii prawd objawionych, zwrot do świata (ujęcie egzystencjalne) ujawniający się m. in. w podawaniu zagadnień szczególnie aktualnych i żywotnych dla współczesnych.

Ostatni referat na Sympozjum Ekumenicznym wygłosił Kr. Dr Romuald Rak z KUL w Lublinie. Jego uwagi dotyczące *Ekumenizmu w teologii pastoralnej* odnosiły się do wskazań ogólnych skierowanych pod adresem wykładawców pastoralnej oraz postulatów szczegółowych i praktycznych obchodzących także i duszpasterzy.

Po każdym referacie odbywała się ożywiona i konstruktywna dyskusja. Owocem referatów i dyskusji są postulaty zebrane w Informacji, która przesłana będzie do Komisji Episkopatu do Spraw Studiów i Uniwersytetów, do Komisji Ekumenicznej Episkopatu oraz do Braci Chrześcijan nie będących w jedności z Kościołem katolickim.

Rozpoczęte w dniu 17. XI. 1967 Sympozjum Biblijne otworzył również Prezes a zarazem Kierownik sekcji biblijnej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie Ks. Prof. Dr Władysław Smereka podkreślając, że celem spotkania jest wypuklenie istotnych tez Konstytucji soborowej *Dei Verbum* w porównaniu z dotychczasową nauką Kościoła oraz wskazania na konsekwencje stąd płynące.

Treścią rozdziału pierwszego Konstytucji soborowej *Dei Verbum* traktującego o objawieniu zajął się Ks. Prof. Dr Eugeniusz Florkowski z Krakowa. Wypuklił on samo pojęcie objawienia w ujęciu Ojców Soboru, poszczególne etapy i sposoby jego przekazywania oraz rolę Osoby Jezusa Chrystusa w całokształcie objawienia Bożego.

Problem *Historii zbawienia* analizował Ks. Prof. Dr Stanisław Grzybek, prodziekan Wydziału Teologicznego ATK w Warszawie. Sam termin *historia zbawienia* — stwierdził Prelegent — jest czymś nowym, wprowadzonym do słownictwa teologicznego przez Sobór Powszechny Watykański II. Treścią pod nim się kryjącą jest suma pewnych przez Pana Boga zamierzonych wydarzeń doczesnych, powiązanych ze sobą w ograniczoną całość, ocenianych w świetle wiary, dzięki którym pragnie On zrealizować zbawienie świata. Elementami zaś konstytutywnymi

tej historii są fakty i słowa Boże a cechą charakterystyczną uniwersalizm koncentrujący się w Osobie Jezusa Chrystusa.

Konstytucja Soborowa *Dei Verbum* zawiera nowe spojrzenie na temat wzajemnego stosunku Pisma św. i Tradycji. Stosunek ten w jej świetle był przedmiotem rozważań Ks. Dra Karola Winiarskiego CSSR z Tuchowa.

Ks. Dr Józef Homerski z Tarnowa zastanawiał się nad *Pojęciem prawdy w Biblii*. Jest ono ściśle związane z pojęciem natchnienia. Sobór Watykański II zajmował się natchnieniem w rozdziale trzecim Konstytucji o Bożym objawieniu, omawiając sprawę autorów i ksiąg natchnionych oraz sposobów odczytywania i interpretowania Słowa natchnionego. Taki też był tok rozumowania Autora referatu.

Szczególną uwagę poświęcił Sobór Ewangeliom jako czołowym pismom wszystkich ksiąg natchnionych Starego i Nowego Testamentu. Fazy ich powstawania, ich charakter oraz problem historyczności uwydatnił w świetle soborowego dokumentu i najnowszych osiągnięć egzegezy Ks. Dr Józef Kudasiewicz, profesor Seminarium Duchownego w Kielcach.

Zajmujący się już od wielu lat zagadnieniami uprzystępnienia Biblii ogółowi wiernych i zapoznania ich z jej treścią Ks. Prof. Dr Władysław Smereka z Krakowa podzielił się z zebranymi swymi przemyśleniami w tej dziedzinie, inspirowanymi wytycznymi szóstego rozdziału Konstytucji soborowej *Dei Verbum*. Prelegent położył nacisk na ukształtowanie specjalnego klimatu dla wytworzenia się biblijnej kultury wiernych, co przyczyni się do większej efektywności całego duszpasterstwa i stworzenia ekumenicznej atmosfery.

Ożywiona dyskusja, jaka wywiązała się po każdym referacie stanowiła uzupełnienie i tak już wnikliwych przemyśleń Referentów. Referaty zostaną poszerzone i wydane przez Polskie Towarzystwo Teologiczne w Krakowie w formie książkowej, jako zbiorowy komentarz do soborowej Konstytucji *Dei Verbum*.